

BLICHERNOTER

MEDDELELSER FRA BLICHER-SELSKABET

Januar 2023

I ønskes alle et godt nytår

www.blicherselskabet.dk

Kære medlemmer!

I skulle have haft bog og CD tilsendt i nov/dec 22, men det lykkedes ikke at få bogen færdig, så nu kommer den først sammen med dette nummer af Blicher-noter.

Forfatteren Knud Sørensen er død den 27. september 2022. Han modtog Blicher-prisen i 1994 for sit store arbejde for Blicher og ikke mindst for Blicher-Selskabet, hvor han

var medlem af bestyrelsen en årrække. Han har skrevet utallige artikler og forord i vore udgivelser og talt ved mange af vore møder. Først og fremmest var han ankermand i den store video om Blicher, som blev udsendt i 1994.

For mig og min kone Bente blev det til et personligt venskab, et venskab vi aldrig kan glemme. Vi overværede hans bisættelse i kapellet i Nykøbing Mors den 5. oktober. Ved den efterfølgende mindehøjtidelighed var der mange, der talte om Knud Sørensen og hans indsats for Mors.

Fortsættes på næste side*

Blicher-Selskabet gennem 70 år

1951-2021

*-Hvad lavede de dog
i al den tid?*

fortalt af Erik Harbo

Olufsen

Vore medlemmer modtager nu bogen *Blicher-Selskabet gennem 70 år* fortalt af Erik Harbo, der i 1989 overtog formandsposten efter Felix Nørgaard, medstifter af selskabet. Bogen giver en grundig oversigt over begivenheder, prisoverrækkelser og bestyrelser gennem årene, med et stort billedmateriale fra selskabets arkiver. Som forsidebillede har vi valgt et foto af Jens Erik Kjeldsens skulptur fra Kjellerup, der forestiller stærke Sejer fra *De tre helligaftener*.

Fortsat fra forsiden

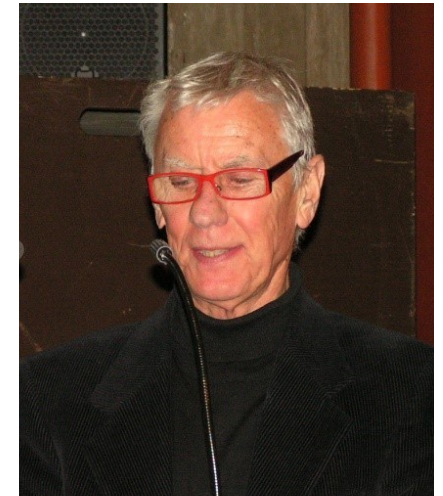
*Tilstede var bl.a. forfatterne Jens Smærup Sørensen og Steen Kaalø og fotografen Kirsten Klein som har arbejdet meget sammen med afdøde.

Meget naturligt var det formanden for Morsø Kunstforening Niels Otto Degn, der indledte talerækken, da Knud har betydet meget for denne forening. Derefter mindedes forlagsdir. Johannes Riis Knuds mange år som forfatter på Gyldendal. Jeg talte om Knuds store arbejde for Blicherselskabet og citerede til slut hans store digt om Blicher:

Han gik
med skarpslebne øjne
i skjul
bag de små ovale briller
han gik
med sanserne på stilke
igennem sin tid
og satte den ind
i tidløsheden,
bandt den
samtidig med at han gjorde den fri,
han fæstnede sin indlevelse
på det hvide papir
og satte ord
på det ordtomme rum
mellem mennesker.
Sådan gik han igennem sine år
og lige ind i vores fælles erfaring.
2001

Referat af årsfesten 2022

Nogle dage før årsfesten fik jeg en telefonisk besked fra Paul Hüttel, at han var syg og indlagt på hospitalet. Han måtte derfor melde afbud til årsfesten, hvor han skulle modtage Blicherprisen. Han syntes, at det var i orden at

han modtog prisen uden at være til stede. Han skrev bl.a. "Tak for mail. Jo, jeg har det efter omstændighederne godt; men er stadig meget træt. Min blodprocent er helt i bund så jeg har fået både jern og blod intravenøst... Jeg er virkelig ked af, at måtte gå glip af årsfesten på lørdag, men kommer snart igen. Det virker lidt urimeligt, at skulle modtage legat uden at have præsteret noget". (Nu hvor alt dette er overstået har Paul Hüttel for længst meldt tilbage, at han er rask igen).

Knap 50 medlemmer med pårørende var mødt op til Selskabets årsfest på Johannesgården. Det var dejligt at næsten hele bestyrelsen var mødt frem. I velkomsten omtaltes afdøde Knud Sørensen, og hans begravelse som formanden og hans kone havde overværet i kapellet i Nykøbing Mors den 5. oktober. (Se omtale af dødsfald)

Efter velkomstsangen motiverede Erik Harbo og Peder Porse prisen til Paul Hüttel. For at høre Pauls stemme blev der afspillet et lille stykke af den

nyudgivne *Den politiske Kandestøber*, hvor Paul spillede Antonius, desværre på et meget dårligt lydanlæg. Peder Porse kom ind på vigtigheden af, at Blicher blev formidlet gennem oplæsning og Pauls store arbejde på dette område gennem mange år.

Provst Per Vibskov Nielsen (foto) talte om 150 året for Grundtvigs død. Lektor Ivan Z. Sørensen fortalte om sin nye bog der handler om Blixen og islam. Begge foredrag er aftrykt i Blichernoter. Erik Harbo sang Grundtvigs Kærmindesang om Peter Willemoes, *Kommer hid I piger små* med Bente Harbo ved flyglet.

Efter pausen og et glas vin talte Erik Harbo om Trækfugledigtene og læste udvalgte strofer.

Duo'en Benedikte Damgaard og Emil Gryesten spillede Henriques Vuggevisse og derefter Beethovens forårssonate. Benedikte Damgaard og Emil Gryesten var studiekammerater ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. De deler deres dybe passion for kammermusikken, som har resulteret i dette frugtbare musikalske samarbejde,

der går tilbage til 2011. Benedikte spiller nu i Det Kgl. Kapel. Begge musikere har udmærket sig som markante solister. Emil er vinder af Nordisk Pianistkonkurrence. Hver især har de to spillet i alle større koncertsale i Danmark og turneret i mange lande.

Det var overordentlig smukt. Efter arrangementet var der lidt smørrebrød til bestyrelsen og de praktiske hjælpere med pårørende.

En mindehilsen i 150 året for Grundtvigs død Provst Per Vibskov Nielsen

For 150 år siden den 2. september 1872 døde Nikolai Frederik Severin Grundtvig 6 dage før sin 89-års fødselsdag. Fordi Grundtvig stadig var aktiv som prædikant i Vartov, så var det meningen at fødselsdagen skulle fejres med en stor fest, men sådan skulle det ikke blive. Til gengæld blev hans begravelse en langt større begivenhed end den planlagte fødselsdagsfest.

At blive så gammel for 150 år siden var de færreste forundt og langt færre formåede at skrive sig så langt ind i Danmarkshistorien som Grundtvig, hvilket tog sin begyndelse allerede, mens han levede.

Grundtvigs liv bød på mange op- og nedture. Ikke mindst som ung kom han i uføre med snart sagt alle og som moden mand på vej mod de 50, tænkte han, at mulighederne så småt var udtømte og at han havde brugt for ikke at sige forspildt alle sine chancer.

Sådan skulle det ikke gå. Tre rejser til England forandrede hans syn på mangt og meget og førte til at han åbnede ikke bare et nyt og langt livskapitel, men også blev umulig at komme udenom som en af det danske samfunds allerstørste tænkere og ved sin død var en levende legende.

Hans indflydelse på dansk teologi, kirken, salmedigtning, historieskrivning, skolevæsen, politik, og folkelighed og fællesskab er legendarisk.

Ikke mindst på grund af sine omfattende skrivelser. Ingen anden dansker har efterladt så stort et tekstkorpus, som Grundtvig, der skrev løs i alle retninger døgnet rundt. Efter sigende sov han ik-

ke, men tog blot et blund for så at arbejde videre med at nedfælde sine tanker.

Grundtvigs liv bød vitterligt på mange begivenheder.

Han blev født i præstegården i Udby ved Vordingborg den 8. september 1783. Voksede op i Thyregod og gik på latinskole i Århus. Læste teologi i København.

Blev huslærer på Langeland, hvor han blev forelsket i Constance Leth, der var frue på herregården, og Grundtvig erfarede hvordan følelser kan påvirke et menneske.

Siden blev han præst. Først kortvarigt et års tid i Præstø for så at komme til Vor Frelser kirke på Christianshavn og

siden præst i Vartov, som var et alderdomshjem for ældre tjenestepiger, og hvor der til en begyndelse ikke var nogen stor menighed, men som siden voksede støt frem til hans død.

Han blev valgt ind i den Grundlovs-givende Rigsforsamling og derefter folketingsmedlem.

Han blev gift 3 gange og far til 5 børn og har utallige efterkommere den dag i dag.

Han fik 3 store almenkendte psykiske sammenbrud. Det første som 27-årig, som førte til at han skrev salmen Dejlig er den himmel blå. Det andet sammenbrud fik han som 61-årig og det sidste som 83-årig midt under en prædiken palmesøndag.

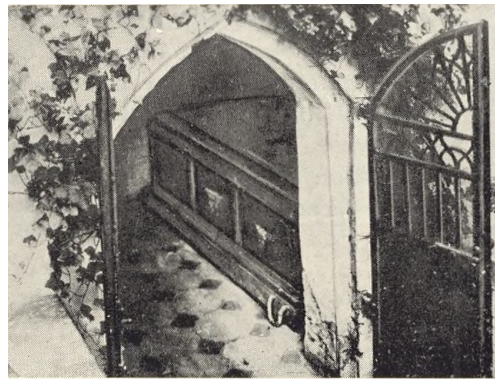
Fra begyndelsen var meningerne om Grundtvig delte. Tiden var præget af opbrud og opgør med den golde rationalisme, og romantisk sværmeri var i højsædet ikke mindst på de bonede gulve og hos det bedre borgerskabs unge. Det gav momentum for karismatiske personligheder og kunstnere med store tanker og ikke mindst store tanker om sig selv og førte til det, som vi kender som Danmarks guldalder.

Almenkendt er Adam Oehlenschläger og internationalt kendt er både H.C. Andersen og så selvfølgelig Søren Kierkegaard. Og til Danmarks guldalder kan Grundtvig også regnes.

I 2007 forsvarede Anders Holm sin ph.d., som han udgav i en folkeudgave i 2009 med titlen To samtidige, Kierkegaards og Grundtvigs kritik af hinanden.

Anliggendet i afhandlingen for Anders Holm, der i dag er lektor i teologi på Københavns universitet, er dobbelt.

Dels et religionsfilosofisk anliggende og mere præcist spørgsmålet om samti-

Grundtvigs grav - Køgeås.

dighed med den første kristne menighed. Dette fænomen optog både Grundtvig og Kierkegaard. Dels er Anders Holm optaget af, at Grundtvig og Kierkegaard jo selv er samtidige. Altså de levede på samme tid og havde derfor holdninger til hinandens teologiske tænkning og skrifter.

Grundtvig blev som nævnt født i 1783 og Søren Kierkegaard 30 år efter i 1813. De havde på trods af aldersforskellen godt kendskab til hinanden om end deres tolkning af kristendommen blev meget forskellig.

Sat på spidsen så hyldede Grundtvig fællesskabets ånd og dermed folkeånden, hvorimod Kierkegaard havde fokus på hin enkelte, altså det enkelte individs forhold til sig selv og Vor Herre.

Så vidt Grundtvig og Kierkegaards samtidighed. Men det er en overvejelse værd om man ikke burde udvide persongalleriet og tale om tre samtidige.

For Steen Steensen Blicher var jo også samtidig med Grundtvig og Kierkegaard. Blicher blev født året før Grundtvig i 1782 og der var relationer til både Grundtvig og Kierkegaard.

Mest kendt er relationen til Grundtvig, idet Grundtvigs første hustru var

Lise Blicher. Hun var datter af Steen Steensen Blichers fornemme slægtning i Gundslev præstegård, provst Didrik Blicher. I det kultiverede hjem hos provsten nød Steen Steensen Blicher samværet med præstedøtrene, som han siden omtalte som tanter. Og da Grundtvig giftede sig med Lise, var der etableret forbindelse mellem de to samtidige.

Det er også kendt at Steen Steensen Blichers far Niels som emeritus i 1825 begyndte at skrive i Grundtvigs tidskrift Theologisk Maanedsskrift og to år senere i 1827 tog til København for at møde Grundtvig, som han vidtløftigt omtalte som sin svoger, men Lise Blicher var dog hans slægtning, idet de havde fælles oldefar.

Kendt er også Steen Steensen Blichers brevveksling med Grundtvig i forbindelse med folkemøderne, hvoraf flere af brevene senere blev udgivet.

Tilsvarende er relationen mellem Søren Kierkegaard og Steen Steensen Blicher kendt, idet der i Søren Kierkegaards første udgivelse med titlen "Af en endnu levendes papirer", som er en særdeles lang anmeldelse af H. C. Andersens roman "Kun en Spillemand", er tydelige og stærkt anerkendende referencer til Steen Steensen Blicher og hans novellekunst.

At Blicher også har været bekendt med den af vestjysk afstamning og noget yngre teolog Søren Kierkegaards udgivelser, vidner novellen "En herremand på jorden, en degn i himmelen og en præstemand både her og der" fra 1845 om, idet der her optræder en misogyn filosof med udsagnet: "Gifter du dig, handler du ilde, gifter du dig ikke, handler du ligeså", som er en anonymiseret gengivelse af en aforisme fra Dia-

psalmata i Søren Kierkegaards litterære hovedværk Enten-Eller fra 1843.

Der syntes derfor at være gode argumenter for en akademisk undersøgelse af samtidigheden hos Grundtvig, Kierkegaard og Blicher. En undersøgelse, ja måske ligefrem en teologisk disputats, der passene kunne hedde "Tre samtidige".

Novel, Grundtvig er også værd at minde uden udblik til andre teologiske tænkere, fordi han har sat sig så markant et eftermæle.

Allerede i sin levetid begyndte hans tilhængere at kalde sig grundtvigianere. Et begreb og fænomen, som både dengang og ikke mindst sidenhen har været uklart, hvad dækkede over.

Og skylden er i en vis grad Grundtvig selv. Netop fordi han var så ekstremt produktiv og skrev uafbrudt i alle retninger, så er det også nemt at finde en sentens at hænge sit forehavende op på. Det er i hvert fald langt lettere at finde en brugbar linje end at finde et centralt værk, hvor det hele står syste-

matisk angivet. For et sådant systematisk hovedværk findes ikke.

Af samme grund har grundtvigianerne bevæget sig i alle mulige retninger nationalt, politisk, teologisk, kirkeligt, skolemæssigt, poetisk og historisk.

Mange påberåber sig Grundtvig, ofte begrundet i en enkelt linje eller sågar blot en halv, som fx det der kom ud af præsten Kaj Thannings doktordisputats med titlen Menneske først. Det var nemlig kun halvdelen af sentensen Menneske først, kristen så. Disputatsen forsøgte at forstå Grundtvig i et moderne og sekulariseret efterkrigssamfund og påstanden var at det var den sene Grundtvig, der havde beredt vejen for sekulariseringen af Danmark og en udfasning af kristendommen.

Denne tese fik i højskolekredse desværre umådelig stor betydning, idet man mente at almindeligt kirkekundskab ikke længere var nødvendigt livskundskab. Heldigvis har tiderne forandret sig og i dag er der atter en besindelse på kristendom og kirkekundskab hos mange grundtvigianere.

Grundtvigs betydning for Danmark kan ikke undervurderes. Og sagt på en enkel måde og sat på spidsen: Som danskere er vi alle grundtvigske i sind og sjæl, men det har så også den konsekvens at ingen er det, når der ikke kan opnås enighed om hvad det betyder og bare helt enkelt kan redegøre for det. En tematik der ikke mindst er blevet aktualiseret i den sidste generation.

Selvom Grundtvig kan betegnes som både orakel og helgen, så var han ikke af kongeæt. Alligevel tillader jeg mig i dag på baggrund af det her fremdragne at bruge en proklamationhilsen, som primært bruges i de royale monarkier: **Grundtvig er død, Grundtvig leve!**

Johan Ludvig Heiberg:
Elverhøj
optaget på Det Kongelige Teater i 1961
Gave til medlemmerne

Som bebudet i septembernummeret af BN vedlægges denne udsendelse *Elverhøj* som gave til medlemmerne i anledning af 300 året for dansk teater.

Glæd jer til at høre en forestilling, der ikke kan undværes i dansk kulturliv: *Elverhøj* af Johan Ludvig Heiberg, Det kongelige Teaters mest spillede forestilling.

Over 1000 gange har den gået og denne optagelse med Poul Reumert og en række kendte skuespillere fra 1961 glemmes ikke så let.

Som formand for Udgiverselskabet Hegermann-Lindencrone har jeg i mere end 35 år arbejdet med Hegermann-Lindencrones Båndsamling på teatret. Hvorfor det netop blev mig og operasanger Uffe Henriksen, der fik til opgave at lancere mere end 30 cd'er fra denne samling siden 1998, er ikke nogen hemmelighed,

der var ikke andre der ville. Til gengæld er det lidt sørgeligt, at der afsættes så få cd'er fra samlingen,

Cd'erne udgives på CD-klassisk ved Peter Olufsen. I kan stadig for en billig penge købe *Den politiske Kandestøber*, der havde premiere den 25. september 1722 optaget i 1972 med Ebbe Rode som kandestøberen, ligesom man kan bestille ekstra cd'er af *Elverhøj*.

Nu er fejringen af 300 året for dansk Teater overstået. For Blicher var teatret ikke nogen succes, selv om han drømte om også at sejre her. Når I læser om Blicher og hans ene skuespil *Johanne Grey* vil I ofte få indtryk af at det var en stor fiasko, der kun opførtes tre gange. Men tre gange var på daværende tidspunkt slet ikke så dårligt, det var hvad mange skuespil lige akkurat opnåede. København var en lille by så det var kun de populære stykker der blev genoptaget og kunne gå mange gange. Det hjalp selvfølgelig heller ikke at den unge succesfulde Johan Ludvig Heiberg sablede det ned, ganske vist på fransk, men alligevel.

Den politiske Kandestøber og andre forestillinger se:

<http://hegermann-lindencrone.dk>

Hvad skrev Blicher i 1823

Bautastene, digte, S. Hempel Odense Dronning Marie Sofie, Sang i anl. af den 28. okt. Hendes fødselsdag
Sang på Hs. Majestæt Kongens fødselsdag 28.1. på Viborg Privattheater

Den cimbriske Mercur: Declamatorium Min Lire! Syng om Heltens Viis Abdera og Ravnekrog, artikel

Dansk litteratur-Tidende: Natten paa Jellingehøje, uddrag

Læsefrugter bd. 21: Aristarchos Auto-didactos, digt

Lüzows Jægere, oversæt. efter Körner Kirkevejen. En Efterligning

En meget lystig vise

Læsefrugter bd. 22: Kjædebrev, skrevet i år 1811

Fejltagelsen, novelle (uvis)

Brev fra en Digter til Skuespildirektøren (uvis)

Gravskrift over en bologneserhund

Tilskuerne: Natten på Jellingehøjene, første tryk

Viborg Samler: Frederik VI: Fyld med din rene Lyst, digt

Harpen nr. 9 og 11: Artikler af Avisen i Kragehul

Viborg Samler: Hurra for vor Dronning god, digt

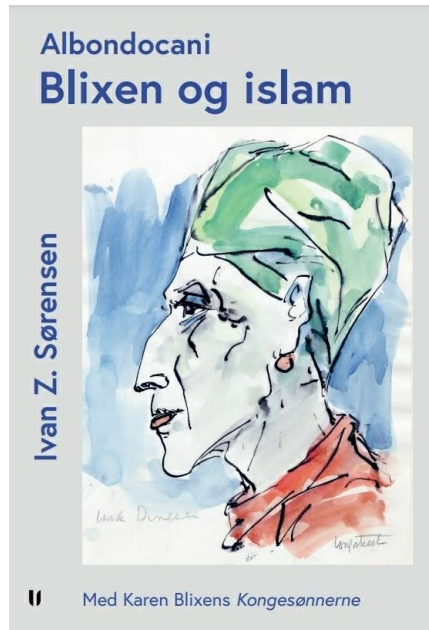
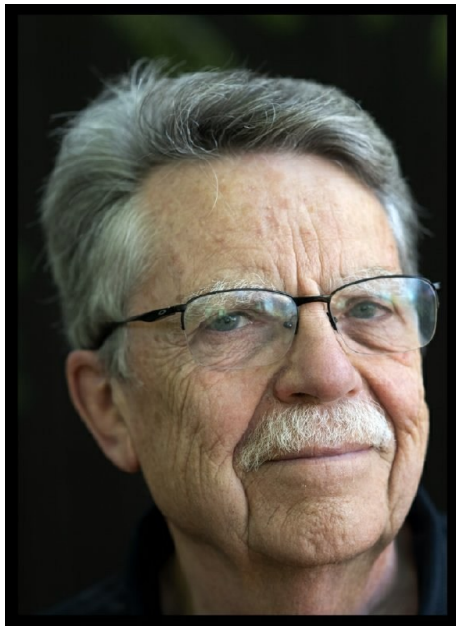
Brevduen nr. 47: Abeilard og Heloise, novelle

Harpen nr. 49: Kalkunerne. En Drøm, novelle

OBS For et fremtidigt formål beder vi selskabets medlemmer sende os deres mailadresse, hvis man er indehaver af en sådan. For de medlemmer, der ikke benytter mail, vil vi fortsat sørge for at alle oplysninger sendes pr. post. Man benytter følgende mail: erik.harbo@mail.dk

Om *Albondocani. Blixen og islam*

Ivan Z. Sørensen

Isak Dinesen: "All sorrows can be borne if you put them into a story or tell a story about them." Dette statement stod at læse i *The New York Times Book Review* d. 3. november 1957. Det var i et interview, som journalisten Bent Mohn havde lavet med Karen Blixen, og som blev bragt i tilknytning til en meget rosende omtale af Dinesens *Last Tales / Sidste Fortællinger*.

I de mange år, jeg har læst og beskæftiget mig med Blixens værker, har jeg især fokuseret på hendes 'brug' af historier andre steder fra, hvordan hun henter dem fra Shakespeare, H.C. Andersen, Bibelen, Kierkegaard, Goethe osv. Og fra Blicher. F.eks. hans gendigtning af historien om "Abeilard og Heloise" (1818).

I min nye bog, *Albondocani. Blixen og islam*, viser jeg, hvordan hun indtager historier fra den islamiske kultur, som hun mødte på den afrikanske farm (1914-31). På markerne arbejdede kikuyuerne, i huset havde hun somalier, der var muslimer: Farah, Ismael, Fatima, Abdullah... Og som hun konstaterer – med en Goethe-formulering – efter sin hjemkomst til Danmark: "Alle folk med arabisk blod har Lust zu fabulieren." (*Politiken* 10.9.1935). Hun læste selv alt muligt om islam: Koranen, *Persian Love-Songs* osv. Og af somalierne hørte hun historier, som hun omformede og indarbejdede i sine egne historier.

Af en ung kvinde i Farahs familie "fik jeg den rigtige Sammenhæng i Historien om Josef og Potifars Hustru at

vide," skriver hun. Den historie bruger hun i "Vejene omkring Pisa" (fra *Syv fantastiske Fortællinger*, 1935). Her fortæller hovedpersonen, Agnese: "Dengang da Joseph var Premierminister i Ægypten, og Potiphars Hustru en gammel Dame, søgte hun Audiens hos ham..." Det kunne jo lyde som den kendte bibelhistorie om den hebraiske slave, Josef, og den ægyptiske vesirs liderlige hustru. Men i Bibelen finder et sådant gensyn ikke sted. Det gør det derimod i den muslimske version, hvor personer hedder Yusuf og Zulaikha. Og det er en storslået, ægte kærlighedshistorie, som Blixen omformer til sin egen 'skæbne-historie' om sorg og ulykke (voldtægt), men også om håb, anger og tilgivelsens mulighed.

Men somalierne, mænd og kvinder, fortalte også vovede historier a la dem i *1001 nat*. "Farvede Folk tager ikke Parti i en Fortælling, for dem ligger Vægten i selve Handlingens Sindrighed," påpeger hun i *Den afrikanske Farm*, 1937. Det er netop denne 'sindrighed' i opbygningen af en historie, der kendetegner *1001 nat*: den overordnede ramme-fortælling (med fortællersken Sheherazade) og et mylder af indlagte, indbyrdes forbundne fortællinger. Samme sindrighed er karakteristisk for Blixens fortællinger.

Kaliffen af Bagdad, Harun al-Rashid, var en virkelig kalif (766-809), men han er også en genkommende figur i *1001 nat*, i somaliernes fortællinger – og i Blixens. Han er elsket for sin fantasi og indbildningskraft. I "Syndfloden over Norderney" (fra *Syv fantastiske Fortællinger*) hedder det om ham: "Af alle Monarker, jeg nogensinde har hørt om, er Kalif Harun af Bagdad den, som efter min Mening i Aand og Sandhed

kommer Gud nærmest. Og han havde, som De ved, Smag for at klæde sig ud." Og i *Den afrikanske Farm*: "Med ham kunde ingen vide, hvad den næste Bevægelse vilde blive, man vidste ikke, hvor man havde ham. Naar Afrikanerne taler om Guds Væsen, saa dvæler de, som vi i Jobs Bog, især ved Tanken om hans vældige Indbildningskraft." Det er jo nærmest forfatterindens selv-karakteristik.

Titlen på min bog, *Albondocani*, stammer fra en historie i *1001 nat*. Her klæder Harun al-Rashid sig ud som en røver og sætter en masse ting i værk efter sin fantasi og indbildningskraft. Som en slags kodenavn kalder han sig Albondocani. Det er imidlertid også titlen på et kæmpeværk, som Blixen i årenes forestillede sig og udbredte sig om, men som først skulle udkomme lige før, hun døde! "Det bliver en vældig bog, som jeg har kaldt 'Albondocani' med flere hundrede personer. Det kan måske virke forvirrende på læserne, men hvert kapitel er nu skrevet, så det kan læses hver for sig. Det er rent fabulerende." På sin vis er denne beskrivelse en ret præcis karakteristik af Blixens samlede værker – som jeg altså ikke tøver med at kalde *Albondocani*.

Søren Kierkegaard skriver i et dagbogsnotat fra 1840: "Når man læser 1001 Nat, da anskueliggøres den orientalske Karakter også i det sindrige virvar, hvori de forskellige fortællinger slynger sig i hverandre, som et løvværk af planter der snor sig yppigt i hverandre hen af jorden, og over dette hviler himlen trykkende, ængstende, det er Sheherazade, der redder livet ved at fortælle."

Smukt! Som var det en beskrivelse af Karen Blixen og hendes oeuvre.

Malvinas hus 40-årsjubilæum - 1982-2022

Blichers Mindestue i Malvinas Hus i Spentrup kunne den 11. oktober fejre 40 årsjubilæum. Det er kort omtalt i den nye bog om Blicher-Selskabet, ja kunne nok have fortjent endnu mere omtale. Men i bogen er der omtaler af de mange arrangementer gennem årene.

Man afholdt en reception for at markere 40-året og Blichers 240-års fødselsdag. Vores næstformand Peder Porse var tilstede, da jeg som formand desværre var forhindret.

Museets daglige drift varetages under ledelse af Birte Enevoldsen og hendes mand Bent og af flere hjælpere, der deler vagterne, alt sammen con amore.

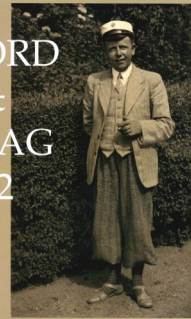
I Mindestuen, som har navn efter Blichers højt elskede datter Malvina som efter sit giftermål med præstegårdsforvalter Rasmus Berg boede her i den gamle forpagterbolig, ses bl.a. Blichers skrivebord. Sammen med kirken, præstegården og den gamle Rytterskole ligger husene som et firkløver af historiske bygninger. Et fint billede fra den tid, da Spentrup var et lille landsbysamfund. I huset ses det gamle Blicher-skrivebord sammen med andre effekter. På væggen hænger Blichers originale udkast til talen, som han skulle have holdt ved studentermødet i København i 1845, men hvortil han nægtedes adgang. Desuden ligger Evald Tang Kristensens eget eksemplar af *Blichers Liv og Gerning* der udkom i 1882. I bogen er indskrevet hans mange kommentarer som blev udgivet sammen

med Blicher-Selskabets udgave af *Liv og Gerning* i 1990. Kommentarer som han ikke fik med i 1882. Vores tidligere næstformand afdøde lektor Helle Frisman fik stor betydning for huset.

Ord og sag nr. 42

ORD
&
SAG
42

[www.jysk.au.dk/
publikationer/
ordsag](http://www.jysk.au.dk/publikationer/ordsag).

Peter Skautrup, der stiftede centret for jysk dialektforskning ses her på forsiden af *Ord & Sag* nr. 42. Professorens fik stor betydning for Blicher-Selskabet efter dets stiftelse i 1951. Man kan læse om ham i vores nye bog. Jeg overvejede også dette billede til bogen, men tog det mest almindeligt brugte. Jeg tilhørte som ham plusfors-årgangen, for jeg fik som 12-årig mit første par, og også i mine fire år på seminaret i Haderslev, samt som FDF'er var det en meget brugt beklædningsstykke.

I bladet omtales centrets 90-årsfødselsdag, og Blicher-Selskabets gode medarbejder Torben Arboe skriver om Thyordbogen. Der er også en interessant omtale af Aakjærs brug af dialekt i *Vredens børn*. Forleden så jeg i en omtale at en læser havde opgivet at læse *Vredens børn* pga. dens indhold af dialektord. Det er jo synd, da det vel er Aakjærs bedste roman. Men læs selv artiklen der til sidst stiller spørgsmålet om formålet med brug af dialekt. Det er også aktuelt for Blicherlæsere.

Jeg har nu genlæst Aakjærs første roman *Bondens søn* og *Vredens børn*, og må indrømme, at der er mange dialektord. Selv om romanerne i dag af mange vil betragtes som overdrevne i deres sociale beskrivelse, er det nok Aakjær, der har fat i den lange ende. For vilkårene var slemme.

Jette Wiuff Blicher Buch

Jette Wiuff Blicher Buch har skrevet til selskabet og omtalt sin brug af Blichers *De danske Træer*, der udkom i 2014. Hun fortæller at Steen Steensen Blicher er hendes tiptipoldefar: Francisco er hendes tipoldefar. Hun fortæller at hun har lavet en fotobog med rigtig mange af de malerier som hun har solgt igennem de sidste 20 år og har sat nogle digte ind af St. St. Blicher fra bogen "De danske træer". Hendes ganske flotte billeder kan opleves på www.blicher-art.dk på tlf. 22947300 mail jette@blicher-art.dk

Hun har udgivet en bog om sin kunst, den kan ikke købes, men leveres hvis man køber et billede.

St. St. Blicher Lyng:
*Se Hedens Blomstertid er snart forbi,
og saa er Lærkens. Paa sin mørke Sti,
vil Jægeren over Ørkens Tavshed sørge,
og: "Hvor er Sangeren?" vemodigt spørge.*

Endnu en bog jeg aldrig skrev

I Blichernoter for september skrev Ivan Z. Sørensen om Ida Jessens ny bog *Endnu en bog jeg aldrig skrev*, hvor der er to essays om Blicher.

Fra Ida Jessens side var det ønsket om at skrive en bog om Blicher, der nu i stedet har givet plads til to essays på næsten 80 sider om Blicher og Ernestine.

Essayene er skrevet midt i coronatiden, med dens krav om at vi skulle være indelukkede og bruge tiden oftest til læsning, som det blev tilfældet for Ida Jessen ifølge hende selv. Jeg fornemmer dem skrevet i en slags Blicherrus, og det er rigtig godt udgangspunkt, når man beskæftiger sig med Blicher.

Jeg kan ikke tilbageholde et ønske om også at skrive lidt om de problemer, vi finder i tilfældet Blicher og hans hustru og Blichers situation på hans gamle dage.

Det må absolut ikke betragtes som nogen form for korrektion eller kritik, men mere ud fra tankegangen at der er flere måder at takle parrets situation på, hvad Ida Jessen også giver udtryk for undervejs.

– Jeg har lige været i Haderslev og holdt foredrag om Blicher og Skamlingsbanken og haft lejlighed til at læse op på Blicher på hans ældre dage, altså under Himmelbjergfesterne og hans besøg på Skamlingsbanken i 1845. Alt dette giver billedet af en stærk personlighed, nævn mig en anden dansker,

der på dette tidspunkt kunne samle fra 500 til 5000 mennesker på et fjernt jysk bjerg til en eller halvanden dags møde. En af hans bitreste stunder var i 1846, hvor ingen ville hjælpe ham med et møde i Mariager på Hohøj, selvom han følte, at det var ham meget magtpåliggende, at dette møde skulle holdes. Vel giver ikke alle skildringer af den gamle digter et sympatisk indtryk af ham, men glem ikke, at han til det sidste havde sit temperament, sin idérigdom og sin jagt- og vandrelyst bevareret og husk evt. på at jagt- og vandre-mennesker ofte er meget snavsede.

Min begejstring for Ernestine kan i høj grad gå i flere retninger. Min gamle tese om hendes store husdyrhold af høns og gæs lanceret i min bog om *Blicher og Himmelbjerget*, der sikkert gentagne gange frelst hjemmet for en auktion, samt hendes næsten geniale styring af huset, der gjorde at alle hendes børn overlevede, hvad slet ikke var almindeligt i en gammeldags temmelig uren landbrugsverden, hvor børn kunne dø som fluer, mens præstefruens børn overlevede, ja – dette kunne sikkert

skabe misundelse og snak. Nu var Blicher jo den eneste, der i dette miljø, ud over skolemesteren Blichers gode ven lærer Wandborg i Spentrup og sogneforstander Møller, der udtalte sig.

Hvem skrev de smukke mindeord over Wandborgs hustru, der døde fra sine små børn? Hvem støttede købmand Koch i Haderslev med gratis artikler, da han skulle have gang i sin avis *Dannevirke*? Hvem formåede at skrive en stor artikel om den danske hærs elendige forladere (en indirekte årsag til at vi tabte i 1864)? Hvem fremhævede den nye opfindelse af ”Maskingeværet fra Langeland”, fravalgt af hæren? Hvem skrev en rejsebeskrivelse om de danske øer i 1843 og mange nye noveller? Hvem i provinsen vovede at kritisere det danske kongehus’ forbrug af penge i 1843?

Angående Ernestine: Hvorfor kunne hun ikke erkende at hun var gift med en af landets førende forfattere, hvorfor brugte hun ikke sine kræfter på at promovere ham, f.eks. ved en gang imellem at tage med ham og stå ved hans side? Rakte hendes begavelse ikke til dette?

Jeg spørger bare!

Ida J. skriver: ”Børnene styrede jo i samme retning som faren. Druk, jalousi, usselhed, ynkelighed. Nedtur. Det er med Blicher og Ernestine som med Dostojevskij – og hans Anna (det er *hende*, der er *god* (141)): ”Han kommer kravlende hjem, uværdig ad helvede til, sanseløst uden værdighed, som et kravlende dyr kommer han og lægger hovedet i hendes skød”.

Jeg bryder mig ikke om sammenligningen med Dostojevskij. Blicher spillede ikke sine penge væk. Han gav dem til trængende i menigheden. Set ham

fuld, – ja da har vi kun én skildring i forbindelse med den sidste Himmelbjergfest, hvor alt ender i regnvejr, og tilbage i teltet sidder Blicher blandt bekendte. Muligvis skildret af Goldschmidt (Kosaren) der i nogen grad var uønsket på bjerget. Han ankom først kl. 12, da regnen begyndte og alle de vigtige taler og skåler var overstået, herunder bl.a. papirfabrikant Drewsens. Pastor J. Fibiger har 50 år efter skrevet i sin *Mit Liv og Levned* at Grundtvig var tilstede ved mødet og holdt hovedtalen. Sådan er det med sandfærdighed. Og et apropos: Blicher blev aldrig ekskluderet af Himmelbjergkomiteen!

Ida Jessen har bestemt lavet en grundig research inden hun skrev, men måske kunne hendes to essays have været skrevet med lidt mindre fiktion, selvom det er meget naturligt at en digter bruger denne, men det styrker igen ikke sandheden. Jeg skriver alt dette, fordi der på Blichers tid ikke var ret mange, der vidste, at han skrev nogle få tiggerbreve, (de blev først offentliggjort efter 1904). Hvad mange vidste, var at han var meget agtet af Frederik VI, hvor han flere gange var i privataudiens, og at mange af embedsmændene var klar over Blichers betydning i sit sogn, med alle dem han hjalp ved omtale og ansøgninger. At uviljen mod Heiberg svandt efter deres møde i Randers i 1834 og Blichers fremragende anmeldelse af fru Heiberg.

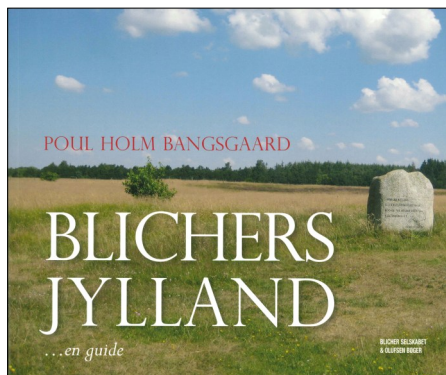
At Blichers skuespil *Johanne Gray* (1825) kun opførtes tre gange og blev sabbet nede på fransk af Heiberg (hvem har læst den anm.), ja, så må man lige vide, at det var ganske sædvanligt, at et skuespil i en lille by som København kun opførtes tre gange. Erik Harbo

Januarudsalg

Før at udbrede kendskabet til Blicher anbefaler vi vore medlemmer at købe Blicherbøger og give dem som gaver.

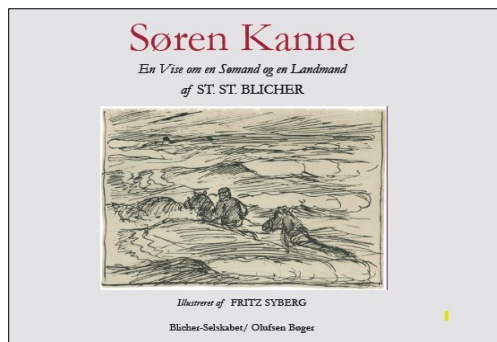
Vi lod sidste år fremstille et nyt oplag af *Blichers Jylland*, så nu kan man igen købe denne fyldige indbydende guide der er rigt illustreret. Det er en uundværlig følgesvend på en tur i Blichers fodspor.

Før 120 kr nu 75 kr

Søren Kanne, årets kunstbog:

Før 100 kr nu 50 kr

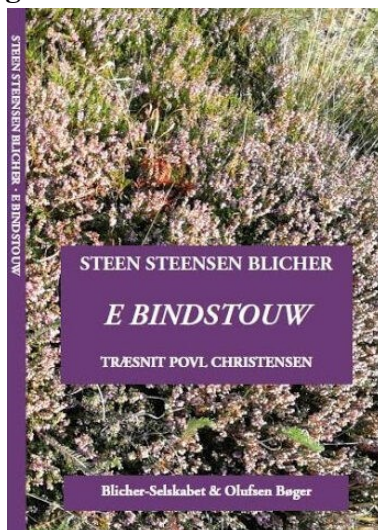

E Bindstouw

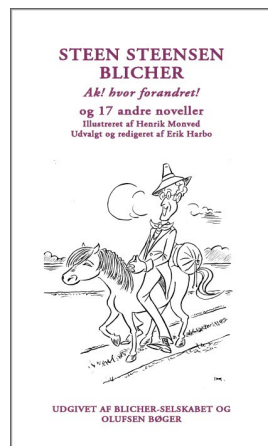
Bog. Før 100 kr nu 75 kr

Cd. 50 kr

Bog +cd 100 kr

Ak! Hvor forandret! Og 17 andre noveller. Før 130 kr nu 75 kr

Se hjemmesiden for flere titler
www.blicherselskabet.dk

BLICHERNOTER indeholder:

Referat af årsfesten 2022

En mindehilsen i 150 året for Grundtvigs død Per Vibskov Nielsen

Hvad skrev Blicher i 1823

Om Albondocani. Blixen og islam Ivan Z. Sørensen

Malvinas hus, 40-års jubilæum 1982-2022

Endnu en bog jeg aldrig skrev, ved Erik Harbo

Januarudsalg

Hvor intet navn er nævnt er teksten skrevet af Erik Harbo

Adresser:

Blicheregnens Museum ring 8720 5030
blicheregnensmuseum.dk Se på nettet
E Bindstouw. Ring 23669286 el. 22677743. Se på nettet

Herningsholm: Se på nettet,
museummidtjylland.dk Tlf. 9626 1900
Malvinas Hus, Spentrup 1. maj - 31. oktober: lørdag og søndag kl. 14-17 samt efterårsferien 14-17

Telefon i åbningstiden: 8647 7830

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet

Formand: Operasanger Erik Harbo
Næstformand: chefkonsulent Peder Porse
Sekretær og kasserer: James Lerche
Høje Gladsaxe 11, 2.tv. 2860 Søborg,
tlf. 25533266

Lektor Dorrit Færk Møller
Museumsinspektør Marianne G. Hougaard

Samlingschef Jesper Meyer Christensen
Provst Per Vibskov Nielsen

Lektor Ivan Z. Sørensen
Pastor Mads Jacob Iversen

Suppleanter:

Arkæolog Dorthe Kaldal

Antal medl.: ca. 230 husstande
Medlemskab Husstand: 200 kr.

Udland og institutioner: 250 kr.

Danske bank reg. 1551 4090780
el. giro 409 0780

Blicher-Selskabets adresse:
Havelodden 64, 4000 Roskilde,
tlf. 46373920/23205119

Selskabets mail: erik.harbo@mail.dk

Blichernoter udgives 3 gange årligt,
redigeret af Erik Harbo

ISSN 1602-2742

www.blicherselskabet.dk

Blicher-Selskabet CVR nr.15320435

Kommende arrangementer m.m.

19. april kl. 19:00 Generalforsamling og forårsmøde. Særlig invitation udsendes i marts. Noter datoen nu.

7. februar kl. 19:00 Roskilde bibliotek: Erik Harbo fortæller om cd-udgivelser fra Det Kgl. Teater. Bl.a. Elverhøj og Den politiske Kandestøber.

25. februar. Kursus på Folkeuniversitetet i København Om Albondocani. Blixen og islam ved lektor Ivan Z. Sørensen

Okt/nov. Årsfest (måske i Teatermuseet i Hofteatret)

Arrangementer på Blicheregnens Museum, Thorning:

Forårsvandring langs Hærvejen Lørdag 11. marts kl. 13.00 – 16.00

Børnenes Kulturdag Søndag 19. marts kl. 12.00-16.00

Militærnægter i Kompedal – fra harmoni til hærværk - foredrag Torsdag 30.3 kl. 19.30